

KRONIKA

Ing. Ján Bartalský, CSc., päťdesiatročný

Pri 25. výročí založenia Geologického prieskumu si pripomíname aj životné jubileum jedného z hlavných organizátorov a priekopníkov ložiskovej geológie na Slovensku Ing. Jána Bartalského, CSc.

Narodil sa 29. mája 1927 v Záhorskej Vsi, okres Bratislava-vidiek. Po skončení stredoškolských štúdií v Bratislave začal roku 1946 študovať odbor baníctvo na Vysokej škole technickej v Bratislave a roku 1948 prešiel na Vysokú školu banskú v Ostrave. Štúdium absolvoval roku 1950 a roku 1951 vykonal druhú štátnu skúšku.

Po skončení vysokoškolských štúdií pracoval na Geologickom ústave v Bratislave. Tu pod vedením prof. J. Saláta vykonával systematické geologicko-banské mapovanie banskoštiavnického rudného revíru a zúčastňoval sa na zostavovaní moderných

geologicko-ložiskových podkladov na hodnotenie ložiska a orientáciu prieskumných a banských prác. Jubilant mal s kolektívom spolupracovníkov pod vedením prof. J. Kamenického, CSc., úlohu zhodnotiť surovinový potenciál severnej časti Spišsko-gemerského rudohoria, prispieť k obnove nových banských závodov, resp. zabezpečiť pre jestvujúce banské podniky zásoby rudných surovín, pretože mnohé závody boli počas vojny vydrancované.

Pri reorganizácii v r. 1952 preložili Ing. J. Bartalského do novoutvoreného Východoslovenského rudného prieskumu v Spišskej Novej Vsi. Na novom pracovisku Ing. Ján Bartalský systematicky spracúval všetky prístupné podzemné a povrchové banské práce v rájone Rudňany a Markušovce. Tak vznikli aj nové geologické a tektonické mapy, podľa ktorých bolo možno hodnotiť prognózy ložiska. Pri oceňovaní zásob surovín sa po prvý raz použila sovietska metodika.

Od nášho jubilanta pochádzajú aj prvé moderné výpočty zásoby rúd a inventarizácia ložísk severnej časti Spišsko-gemerského rudohoria.

Roky 1956—1958 boli v metodike prieskumu ložísk prelomové. Bohaté skúsenosti získané pri prehodnocovaní ložísk severného pruhu Spišsko-gemerského rudohoria, široký geologicko-ložiskový rozhľad a znalosť ložiskovej problematiky celých Západných Karpát umožnili jubilantovi stať sa jedným z priekopníkov nových prieskumných metód. V tomto období sa spracúvali prvé koncepcie prieskumu rudných rájónov, začal sa používať geochemický a geofyzikálny prieskum, nadväznosť prieskumných prác na geologický, tektonický a mineralogický výskum, ako aj drobnotektonická analýza. Banské práce sa nahrádzali povrchovými a podzemnými vrtnými prácami. V takom duchu sa vykonával rozsiahly prieskum oblasti Rudňan, ktorý započal ešte náš jubilanť. Výsledkom prieskumu bolo zabezpečenie takého množstva zásob, ktoré umožnilo postupne zvyšovať ťažbu a vybudovať moderný ťažiarско-úpravnícky závod.

Vysoká odborná pripravenosť a progresívnosť umožnili Ing. J. Bartalskému vypracovať sa v období rokov 1951—1958 cez geológa, odborného geológa, závodného geológa až na hlavného geológa podniku a hlavného inžiniera podniku. Po reorganizácii bol 1. júla 1958 preložený na novoutvorený Geologický prieskum do Turčianskych Teplíc ako geologický námestník podniku. Na začiatku roku 1959 sa na vlastnú žiadosť vrátil do Spišskej Novej Vsi a vo funkcii odborného geológa sa venoval žilným mednatým ložiskám východnej časti Spišsko-gemerského rudohoria a prieskumu nerudných surovín.

1. januára 1961 bol jubilanť preložený na podnikové riaditeľstvo do Turčianskych Teplíc vo funkcii geologického námestníka. Túto funkciu vykonával aj po preložení podniku do Žiliny. 1. júna 1965 ho poverili organizovaním a vedením podniku v Spišskej Novej Vsi. Funkciu podnikového riaditeľa vykonáva doteraz. Počas svojho pôsobenia v tejto funkcii v úzkej spolupráci so Slovenským geologickým úradom, najmä s jeho predstaviteľmi Ing. Jánom Slávikom, DrSc., a Ing. Jánom Kuráňom, vybudoval silnú geologickú organizáciu so širokým kádom geológov rozličných špecializácií schopných okrem technicko-prieskumných otázok riešiť aj odborné a teoretické problémy Západných Karpát, ktorí sa zúčastňujú na plnení domácich i medzinárodných geologických programov a aktívne prispievajú k rozvoju československej geológie.

Široká paleta záujmu, množstvo riešených úloh, dosiahnuté odborné výsledky a ich interpretácia boli podnetom na založenie geologického časopisu *Mineralia slovacae*. Pri jeho zrode stál spolu s Ing. J. Slávikom, DrSc., a dr. P. Greculom, CSc., aj Ing. Ján Bartalský, CSc., ktorý je dodnes hlavným redaktorom časopisu.

Z doterajšej geologickej činnosti jubilanta treba osobitne pozitívne hodnotiť jeho prácu a výsledky pri zostavovaní Geologicko-ložiskovej štúdie Spišsko-gemerského rudohoria. Po stagnácii geologického bádania v Spišsko-gemerskom rudohorí v rokoch 1967—1968 bolo nevyhnutné nájsť smer a formu obnovy a aktivizácie geologického výskumu a prieskumu v tejto oblasti. Za aktívnej účasti ju-

bilanta a ďalších popredných pracovníkov bol navrhnutý spôsob na komplexné hodnotenie geologicko-ložiskovej problematiky Spišsko-gemerského rudohoria, ktorý vyústil do zostavenia prognózných máp a odporúčaní na ďalší postup výskumu a prieskumu. Ing. Ján Bartalský stál na čele takmer 120-členného kolektívu geológov, ktorí štúdiu zostavovali, a sám je autorom niektorých jej kapitol. Osobitne treba spomenúť jeho hlavný podiel na zostavovaní prognózných máp a spracúvaní hlavných smerov výskumu a prieskumu Spišsko-gemerského rudohoria, pri ktorých sa predstavil ako veľmi dobrý znalec ložiskovej problematiky.

Geologicko-ložisková štúdia Spišsko-gemerského rudohoria sa právom pokladá za ojedinelé a vynikajúce dielo našej geológie.

Ing. Ján Bartalský aktívne pracuje v mnohých komisiách: je podpredsedom Štátnej skúšobnej komisie a členom vedeckej rady Baníckej fakulty Vysoké školy technickej v Košiciach, členom Slovenskej geologickej rady, členom kolégia riaditeľov Slovenského geologického úradu, členom Komisie pre geológiu a geografriu pri Vedeckom kolégiu Slovenskej akadémie vied, členom vedeckej rady Geologického ústavu Prirodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a členom delegácie ČSSR v Stálej komisii Rady vzájomnej hospodárskej pomoci pre geológiu.

Ložisková geológia, metodika prieskumu a zostavovanie prognóz nerastných surovín boli aj náplňou práce, ktorej obhajobou v roku 1977 získal jubilant hodnosť kandidáta vied.

Ing. Ján Bartalský, CSc., sa dožíva päťdesiatich rokov v zdraví, v rozkvetení tvorivých síl a v pracovnom nadšení. Slovenská geologická verejnosť s úctou pred vykonanou prácou pozdravuje jubilanta, žela mu pevné zdravie a ďalšie úspechy na odbornom poli, ako aj pri vedení významnej geologickej organizácie na Slovensku.

Ján Kuráň — Pavol Grecula

Zoznam publikovaných prác

- Bartalský, J. 1967: Železné rudy a s nimi spojené komplexné rudy. In: J. Slávik et al.: Nerastné suroviny Slovenska. Bratislava, SNTL, s. 29—118.
- Bartalský, J. 1967: Ortuťové rudy. In: J. Slávik et al.: Nerastné suroviny Slovenska. Bratislava, SNTL, s. 183—191.
- Bartalský, J. 1967: Baryt. In: J. Slávik et al.: Nerastné suroviny Slovenska. Bratislava, SNTL, s. 242—249.
- Bartalský, J. 1967: Expandovateľné bridlice. In: J. Slávik et al.: Nerastné suroviny Slovenska. Bratislava, SNTL, s. 369—370.
- Bartalský, J. 1956: Predpoklady o význame koncentrácie geologickoprieskumných prác. Rudy, s. 271—274.
- Bartalský, J. 1966: Vyšetrovanie variantov predbežného a podrobného prieskumu nerastných surovín z hľadiska ekonomickej efektívnosti. Geol. průzk., s. 111—113.
- Bartalský, J. — Drnzíková, L. — Grecula, P. 1961: Žilné ložiská Cu-rúd vo východnej časti Spišsko-gemerského rudohoria. Geol. práce, Zoš. 61 (Bratislava), s. 215—221.
- Bartalský, J. 1971: Ložiská barytu na Slovensku. Mineralia slov., 3, č. 12—13, s. 281—293.
- Bartalský, J. 1972: 20 rokov Geologického prieskumu na Slovensku. Geol. průzk.
- Bartalský, J. — Grecula, P. — Rozložník, L. — Snopko, L. — Varček, C. 1975: Výsledky komplexného geologicko-ložiskového hodnotenia Spišsko-gemerského rudohoria. Mineralia slov., 7, č. 3, s. 15—33.
- Bartalský, J. — Kuráň, J. 1974: Zomrel Ing. Slávik, DrSc. Mineralia slov., 6, č. 4.
- Bartalský, J. 1976: Metodika a organizácia práce na zostavení Geologicko-ložiskovej štúdie SGR, význam, úlohy a poslanie štúdie. In: Zbor. ref. z Vedeckého seminára v Košiciach. Bratislava, SGÚ, s. 3—12.
- Bartalský, J. — Grecula, P. 1976: Prognózy rudných surovín Spišsko-gemerského rudohoria. In: Zbor. ref. z Vedeckého seminára v Košiciach. Bratislava, SGÚ, s. 94—109.

- Bartalský, J. — Grecula, P. 1976: Hlavné smery geologického výskumu a prieskumu v Spišsko-gemerskom rudohorí. In: Zbor. ref. z Vedeckého seminára v Košiciach. Bratislava, SGÚ, s. 110—136.
- Bartalský, J. — Grecula, P. 1977: Prognózy Spišsko-gemerského rudohoria na základe Geologickoložiskovej štúdie. In: Zbor. zo seminára z príležitosti 25. výročia založenia Katedry ložiskovej geológie PFUK (v tlači).

Zoznam rukopisných správ

1. Správa o geologicko-montanistickom výskume Železorudných baní v Rudňanoch v roku 1951.
2. Rudňany — rudné zásoby k 1. 1. 1952.
3. Geologická rudná báza Markušoviec k 28. 6. 1952.
4. Záverečná správa a výpočet zásob — rudné zásoby závodu Rudňany ku dňu 30. 6. 1952.
5. Záverečná správa o výpočet zásob — rudné zásoby závodu Mlynky ku dňu 30. 6. 1953.
6. Záverečná správa a výpočet zásob — rudné zásoby závodu Markušovce ku dňu 28. 2. 1953.
7. Výskumné úlohy a správy z lokality Nálepko v rokoch 1952, 1953 a 1954.
8. Výpočet zásob závodu Rudňany — ZB 1956. Spoluautori: J. Kotras, Š. Ogurčák.
9. Záverečná správa a výpočet zásob Sabinov — tehl. suroviny k 1. 10. 1959.
10. Záverečná správa a výpočet zásob Spiš. Vlasy — tehl. suroviny k 1. 10. 1959.
11. Záverečná správa a výpočet zásob Močarmany — tehl. surovina k 1. 7. 1959.
12. Záverečná správa a výpočet zásob Smižany — Sp. Nová Ves — tehl. suroviny k 1. 10. 1959.
13. Záverečná správa Prešov — Delňa — štrkopiesky k 1. 7. 1959.
14. Záverečná správa a výpočet zásob z ložiska Mlynky—Biele Vody — sadrovec — anhydrit — váp. k 1. 1. 1960 (235).
15. Záverečná správa a výpočet zásob z ložiska Kanaš — expand. bridlice k 1. 5. 1960.
16. Ročné správy z geologického prieskumu ložiska Gelnica Cu za roky 1959, 1960.
17. Príspevok Geologického prieskumu, n. p., Spišská Nová Ves k riešeniu problémov surovínovej základne na Slovensku za posledných 10 rokov (III. celoslovenská geologická konferencia 10.—12. 11. 1971 — Malacky + III. celoslovenská geologická konferencia SGÚ 1974).
18. Geologickoložisková štúdia Spišsko-gemerského rudohoria. 1976.

MINERALIA SLOVACA, roč. 9, č. 6 (42)

Vydal Geologický prieskum Spišská Nová Ves v Alfe, Vydavateľstve technickej a ekonomickej literatúry, n. p., 893 31 Bratislava, Hurbanovo nám. 6, tel. 314 41-6
 Redakcia: Geoprieskum — Mineralia slovac, p. p. A-21, 040 51 Košice, Stará Spišská cesta, tel. 385 32

Vytlačili Východoslovenské tlačiarne, n. p., Košice
 Rukopis zadaný v októbri 1977, vytlačený v decembri 1977
 Povolené Slovenským úradom pre tlač a informácie č. 9/11
 Cena jedného čísla 15 Kčs
 Objednávky adresujte redakcii časopisu

Subscriptions and correspondence concerning advertisements be sent to SLOVART Ltd., Leningradská 12, 896 26 Bratislava
 The Mineralia Slovaca is also available on an exchange basis. For details please write to the Editor, Mineralia Slovaca, P. O. Box A-21, 040 51 Košice, Czechoslovakia.